

TILLATELSE

Tillatelse av 3.12.2008, endret 7.6.2012

Tillatelsen gis Forsvarsbygg i medhold av lov om vern mot forurensninger og om avfall av 13. mars 1981 nr. 6 (forurensningsloven) § 11, jf. forskrift om gjenvinning og behandling av avfall kapittel 9 om deponering av avfall § 9-7. Til grunn for tillatelsen er opplysninger gitt i søknad av 6.3.2006, revidert søknad av 30.3.2007, endringssøknad av 7.2.2012, reguleringsplan for anleggsområdene, samt opplysninger fremkommet under behandlingen av søknaden.

1. Tillatelsen gjelder:

- 1.1. Oppgraving av forurensa masser (veggrus, skytevoller, blenderinger og nedslagsfelt for prosjektiler), og riving av bygg og anlegg i Hjerkinns Skytefelt.
- 1.2. Etablering av deponi for forurensa masser som skal fjernes fra skytefeltet.
- 1.3. Tiltak mot metallutlekking fra HFK-sletta.
- 1.4. Tiltak mot utlekking av metaller fra områder hvor det er destruert ammunisjon (moduleringsgroper) og nedslagsfelt for prosjektil.
- 1.5. Krav til overvåkning av utlekking av metaller til grunnvann og vassdrag.

2. Generelle vilkår

- 2.1. All forurensning i området, utlekking til vann fra skytefelt og deponi samt forsøpling, er uønsket. Selv om utslippene holdes innenfor akseptable utslippsgrenser, plikter Forsvarsbygg å fjerne avfall og redusere sine utslipp så langt dette er mulig, ved bruk av best tilgjengelig teknologi, uten urimelige kostnader.
- 2.2. Forsvarsbygg har plikt til å vedlikeholde forurensningsbegrensende tiltak, og eventuelt gjennomføre ytterligere tiltak mot forurensning dersom overvåkningsresultatene viser at dette er nødvendig for å oppnå god tilstand på vannkvalitet i grunnvann og vassdrag i området.
- 2.3. Forsvarsbygg plikter i henhold til internkontrollforskriften å ha et internkontrollsystem som sikrer at kravene i denne tillatelse, forurensningsloven og relevante forskrifter overholdes. Dette omfatter blant annet rutiner for håndtering av diffuse og akutte utslipp. Forsvarsbygg plikter å holde internkontrollen oppdatert.
- 2.4. Til grunn for tillatelsen har Fylkesmannen lagt opplysninger framkommet i søknaden og reguleringsplan for anleggsområdet i Hjerkinns skytefelt. Vesentlige endringer i forutsetningene skal tas opp med Fylkesmannen i god tid før endringene vil bli gjort gjeldende.
- 2.5. Forsvarsbygg skal uten ugrunnet opphold informere Fylkesmannen om unormale forhold som har eller kan få forurensningsmessig betydning.

3. Fjerning av bygg og anlegg

- 3.1. Det skal lages en plan for fjerning av bygg og anlegg fra området. Planen skal angi behandling og håndtering av avfallet, og det skal foretas en kartlegging av farlig avfall, jf. byggt teknisk forskrift § 9-7.
- 3.2. Det skal utarbeides en plan for behandling og håndtering av byggavfallet fordelt på ulike avfallstyper.

4. Fjerning av forurensede masser fra skytefeltet

- 4.1. Oppgraving av forurensede masser og fjerning av bygg og anlegg må foregå slik at det ikke fører til spredning av forurensning ut over hva som var situasjonen før inngrepet fant sted. Forurensede masser må ikke blandes med rene masser.

- 4.2. Masser som graves opp, og som har forurensningsgrad over KLIFs normverdi, skal legges på godkjent deponi for slike masser, jf. vilkår 5 angående slikt deponi på Storranden. Antimonholdige masser med utlekkingspotensiale over kravet til inert avfall (Avfallsforskriften kapittel 9 vedlegg II) skal skilles ut og deponeres atskilt fra andre masser.
- 4.3. Masser som har en forurensningsgrad under KLIFs normverdi regnes ikke å være forurenset, og kan disponeres fritt dersom annet lovverk ikke er til hinder for det.
- 4.4. På området der det blir liggende igjen forurensede masser med stoffkonsentrasjoner over normverdier, skal det innføres bestemmelser i reguleringsplanen om restriksjoner i arealbruken, og det bør tinglyses en rådighetsbegrensning på slike områder.

5. Oppretting av deponier for forurensede masser på Storranden

- 5.1. Tillatelsen gjelder oppretting av deponi i massetak 1 og 3 på Storranden, og omfatter deponering av metallforurensede masser som graves opp og fjernes fra skytefeltet (skyttevoller, målområder, demoleringsplasser, veger med mer). Massene kan også inneholde mindre eksplosiver, jf. vilkår 6. Det skal ikke deponeres organisk materiale ut over det som er forurenset masse (toppsjikt/jord).
- 5.2. Tillatelsen gjelder i oppryddingsperioden inntil tilgjengelig deponivolum er fylt opp. Tilgjengelig deponivolum følger av bestemmelser om arealbruk og deponeringshøyder fastsatt i reguleringsplan for deponiområdet.

Fylkesmannen forutsetter at bestemmelser i reguleringsplan om arealbruk og oppfyllingshøyder følges.
- 5.3. Rene og forurensede masser skal i størst mulig grad holdes atskilt. Alt avfall som deponeres skal registreres og loggføres.
- 5.4. Det skal gjennomføres kontroll av avfall som mottas. Kontrollen skal avdekke om innholdet i avfallet er i strid med tillatelsen.
- 5.5. Deponiet skal ha et tilstrekkelig tykt toppdekke med rene masser fri for eksplosiver til å eliminere eksplosjonsfare etter at deponiet er avsluttet.
- 5.6. Tiltak mot utlekking av metaller fra deponiene

5.6.1. Deponi for metallholdige masser med metallkonsentrasjoner over KLIFs normverdi skal bygges opp med reaktive barrierer og toppdekke i henhold til beskrivelsen i kapittel 3.1 i revidert søknad av 30. mars 2007 og prinsipptegning nr. 2103, deponitype 2, mottatt 20.11.2008.

5.6.2. Masser med utlekkingspotensiale for antimon over grenseverdien for inert avfall (avfallsforskriften kapittel 9 vedlegg II) skal legges i eget deponi spesielt oppbygd for å holde tilbake antimon, og med toppdekke for å redusere nedtrenging av overvann (deponitype 3). Toppdekket skal minimum bestå av 20 cm olivin overstrødd med 2 cm kalsiumbentonitt. Ytterligere rensing skal gjennomføres om utslippskontrollen skulle vise at det er nødvendig.

5.6.3. For å redusere utlekking fra eksisterende fylling i M3 skal det anlegges en reaktiv barriere i massetakets bredde nedstrøms. Oppbyggingen av den reaktive barrieren skal utføres i henhold til beskrivelsen i kapittel 3.2 i revidert søknad av 30. mars 2007.

6. Sikkerhet mot eksplosjonsfare

- 6.1. Det forutsettes at sikkerhet mot eksplosjonsfare ved fjerning og deponering av masser ivaretas i henhold til reguleringsplanen og merknader til planen fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB).

7. Sikring mot utlekking av metaller fra forurensede områder

7.1. Tiltak mot utlekking av metaller fra HFK-sletta:

7.1.1. For å redusere utlekking av metaller som løses ut fra gruvegrusen på HFK-sletta skal det anlegges en reaktiv barriere i utløpsområdet mot Grisungbekken. Oppbyggingen av den reaktive barrieren skal utføres i henhold til beskrivelsen i kapittel 3.2 i revidert søknad.

7.1.2. For å redusere erosjon av gruvegrus mest mulig, skal HFK-sletta sikres mot tilrenning av overflatevann ved avskjærende grøfter.

7.1.3. Ved eventuell bearbeiding av terrenget på sletta før tilsåing, må det gjøres slik at erosjon av gruvegrus og utlekking av metaller til Grisungbekken ikke økes.

7.2. Sikring mot utlekking av metaller fra demoleringsplassene i Grisungdalen og Svånådalen:

7.2.1. De to plassene har forhøyede verdier av tungmetaller som følge av sprenging av store mengder ammunisjon. For å redusere utlekkingen er det viktig å skjerme plassene best mulig mot utvasking. Bekkene som renner langs plassene skal sikres slik at de ikke kan flomme over og inn i deponiene.

7.2.2. Terrengoverflaten skal arronderes slik at overflatevann ikke strømmer til eller blir stående i groper på området, og slik at nedbør renner av på overflaten.

7.3. Tiltak mot utlekking av metaller fra ca. 2000 m³ masse fra krysningssporet ved Vålåsjøen:

7.3.1. Massene skal brukes for å fremskynde revegeteringen av HFK-sletta.

7.3.2. For å redusere utlekking av metaller fra massene skal de dekkes med 3 cm olivin.

7.3.3. Det skal tas prøver fra et representativt prøvelfelt for å dokumentere at avrenning av tungmetaller ikke overskrider testverdiene fra lysimeterforsøkene, jf. endringsøknad av 7.2.2012.

7.3.4. Hvis utlekking av tungmetaller fra massene overskrider testverdiene fra lysimeterforsøkene, eller medfører uakseptabel forurensning av Grisungbekken, skal massene skrapes bort og deponeres i godkjent massefylling på Storranden.

8. Overvåking av vannkvalitet og rapportering

8.1. Overvåkningsprogram:

8.1.1. Forsvarsbygg skal ha et overvåkningsprogram for overflatevann og grunnvann som er utformet i henhold til kravene i avfallsforskriften kapittel 9 vedlegg III og SFTs veileder TA 2077/2005.

8.1.2. Forsvarsbygg har ansvar for å påse at overvåkningsprogrammet er tilstrekkelig til å avdekke eventuelle uakseptable utslipp fra deponiene og områder med forurenset grunn til omgivelsene.

8.1.3. Forsvarsbygg skal sørge for at overvåkningsprogrammene og resultatene av all overvåking vurderes av uavhengig faglig instans. Dersom vurderingene viser at det er behov for tiltak for å oppnå forsvarlig utslippskvalitet og tilstand på vannkvalitet i grunnvann og vassdrag, er Forsvarsbygg pliktig til å iverksette tiltak.

8.2. Rapportering:

8.2.1. Data om avfallshåndtering og overvåking skal hvert år rapporteres til forurensningsmyndigheten (jf. avfallsforskriften § 9-13). For avfallshåndteringen skal denne egenrapporteringen skje innen 1. mars gjennom rapporteringssystemet Altinn. For overvåkingsdata skal rapporteringen gjøres elektronisk på den form forurensningsmyndigheten til enhver tid bestemmer.

8.2.2. En vurdering av rapporterte data og eventuelle behov for tiltak skal legges ved rapportskjemaet som eget vedlegg.